

A 2004-ik évi Útmutató októberi igéje:

"Ahol az Úr lelke, ott a szabadság." (2 Kor 3, 17)

Meditáció

Gyújtogatások és árulások között

A horpadásban / hová a Nap pihenni tér... / meglátszanak a gyújtogatások / míg van mit.../ az árulások / míg van kit... (Weöres Sándor: A horpadásban)

Meglátszanak. Ábel kiontott vére Istenhez kiált. Valahol számon van tartva a sok könny, gyermekek döbrent tekintete, ártatlanok szenvedése, a szorongás, rémület és megaláztatás életre kiható és azt meghatározó eseménye. „A következő képsorokat gyermekek és gyengébb idegzetűek ne nézzék!” – és rémült, eltorzult gyermeki arcokat mutat a kamera. Nemcsak nézik, átélik, magukban hordozzák és gyakran egy életen keresztül sem tudnak szabadulni a hatásoktól. Az áldozatok száma növekszik, miközben az évek óta meg-

válaszolhatatlan alapkérdések mellé mindig újak kerülnek: Kik ellen folyik a harc? Ki a tettes és ki az áldozat? Rettegésben maradni vagy hontalanná válni? Mit jelent bizalom, hit és emberség? Mitől válik elviselhetlenné az élet? Mit jelent a segítségadás? Hány túszerű élete ér egy törvényt? Hogyan viselkedjünk támadás vagy túszejtés áldozataként? Hová ne

utazzunk? Milyen óvintézkedésekkel kerülhetjük el leginkább az atrocitásokat? Panasszal és égbe kiáltással változtathatunk-e mindezekben, vagy már a sikoly sem a miénk?

Meglátszanak a gyújtogatások, az árulások. Hideggé, barátságtalanná, kiszámíthatatlanná, félelmetessé, lakhatatlanná teszik világunkat, a véde-kezés önzővé és rideggé tesz minket, embereket. Gyújtogassanak, csak mi és a miénk maradjon épen. Az árulások szükségszerűek, csak minket ne áruljanak el.

Nincsen másé. A magunkét gyújtjuk fel, és magunkat áruljuk el. Pontosabban az Isten által ránk bízottakkal élünk vissza. A háborúk, túsdrámák és véres merényletek nagyméretű és látványos megjelenései az egyes emberi szívekben is meglevő szeretetlenségnek, gyűlölségnek, agresszióknak és önzésnek. Ez van bennünk, ezt hordozzuk, ezt adjuk tovább. Közben naponta megtapasztalhatjuk, hogy saját érdekeink nem

nem védhetjük meg gyújtogatással és árulással, az erőszak és fondorlat eszközeivel. A harc vesztest és győzöt egyaránt megsebez.

Áldozatok mindenütt vannak. Sebesülten, az árulástól megtörtén, a gyújtogatás üszkös romjai felett néha megsejtjük, hogy saját érdekeink egymás érdekeinek megértése, elfogadása és szolgálata révén juttathatjuk érvényre. Az emberiség sorsa, egy közösség sorsa, két ember sorsa közös sors! Egymásra bízott bennünket az Úristen! Isten és az embertárs szeretetének kettős parancsa nem ránk erőltetett, életidegen törvény, hanem egyetlen esély a túlélésre és a békességre. Mert sebesülten szükségünk van megkapaszkodni valakiben. És nem tart meg sem

győzelmi mámor, sem kicsikart eredmény, sem a veszteség fájdalma.

„Az ÚR ítéletet tart a nemzetek fölött, megfenyíti a sok népet. Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul. Jákób háza, jöjjetek, járjunk az ÚR világosságában!” (Ézs 2,4-5)

A fát kivágó fejsze a fa gyökere alatt nyugszik. A

megbékélés képe ez. Olyan, mint amikor az áldozat gyilkosaiért imádkozik. A lehetetlen képe ez. Olyan, amiről tudjuk, hogy nem valósíthatjuk meg. Isten nem hagyja válasz nélkül gyújtogatásaink és árulásaink. A lehetlent lehetségessé teszi, ítéletet hirdet és megbékélést ajándékoz. Hogy az árulásban és gyújtogatásban meggyötört arcok kisimuljanak. Hogy a fájdalmak behegedjenek. Hogy a miértekre a szeretet legyen a válasz. Hogy ne tartsuk feleslegesnek és értelmetlennek a „kardokból kapát és lándzsákból metszőkést” hirdetését és felvállalását. Hogy közünk lehessen a Világossághoz. Hogy járhassunk az Úr világosságában. Hogy az eljövendő béke korszakában ne csak reménykedjünk, hanem sugallata érintsen meg bennünket napjainkban is, ebben a gyújtogatásoktól és árulásoktól megsebzett világban.

Solymár Mónika
evangélikus lelkész

LAPUNK KÖVETKEZŐ SZÁMA OKTÓBER 21-ÉN JELENIK MEG.

"Csomagolás" a Capistrangassén október 22-én.

GYÜLEKEZETI HÍREK - PRESBITÉRIUMI VÁLASZTÁS 2004

2004. október 3.

Solymár Mónika tart istentiszteletet, Lindengasse, 16:00 óra.

Ez a nap egyben a **választási jelölések utolsó napja**. A jelölő lista véglegesítése után a választásra jogosultak levélben **értesítést** kapnak a választás időpontjáról (november 7.) és módjáról. A jelöltek rövid bemutatását is elhatározta a közgyűlés. Aki a november 7-i istentiszteleten és az azt követő **választáson** nem tud részt venni, lehetőséget kap, hogy válaszlevéllel szavazhasson.

Az ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet presbitériumának választására jogosultak jelenlegi listája megtalálható honlapunkon is, a következő címen:

<http://www.bornemisza.at/friss.htm>

2004. november 7.

Solymár Mónika tart istentiszteletet, Lindengasse, 16:00 óra; **ezt követően választás.**

A választók szavazatai alapján az első hat jelölt a presbitérium tagja, kettő, illetve a négy következő a presbitérium pótagja lesz. A presbitérium tagjai maguk közül választják az elnököt (felügyelőt), a jegyzőt, a pénztárost és helyetteseiket.

2004. december 5.

D. Szebik Imre magyarországi elnök püspök tart istentiszteletet,

Lindengasse, 16:00 óra. **Ezt követően Mag. Herwig Sturm ausztriai püspök beiktatja az újonnan megválasztott presbitériumot.**

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG HONLAPJA A VILÁGHÁLÓN

<http://www.bornemisza.at>

BPT Rendezvények:

2004. október 3, du. 17:30 órakor,

Bécs, 7. ker., a Lindengasse 44. szám alatti Evangélikus templomban.

KÁNYÁDI SÁNDOR - Irodalmi est a költő 75. születésnapja alkalmából

- az Európa-Klub
  - a Bornemisza Péter Társaság
  - az evangélikus gyülekezet
  - a református gyülekezet
  - az Erdélyi Magyarok ausztriai egyesülete
- közös rendezésében.

2004. november 7. JÓKAI ANNA irodalmi est

Gratulálunk!

Jóó Imola, a Bornemisza Péter Társaság egyik elnökhelyettese, az elmúlt szemeszterben a Bécsi Zeneművészeti Egyetemen lefolytatott sikeres habilitációs eljárás folytán elnyerte a rendkívüli egyetemi tanári és docensi fokozatot (a.Univ-Prof,Univ-Dozent).

Radics Éva:**A 100 éves Lutheránia énekkar köszöntése**

Életem legnagyobb élményei közé tartozik a 70-es évek elején Bach: János passiója a budapesti Deák téri evangélikus templomban. Az egyházzenei hangversenyt előzőleg nem hirdette plakát, nem mondta be a rádió. Suttogó propaganda alapján azonban oly nagy tömeg gyűlt össze a templomban, hogy egy gombostűt sem lehetett volna leejteni. A nagyszabású egyházi mű megszólalása nemcsak rendkívüli zenei eseményt, hanem a hivatalos vonallal való csendes szembenállást is jelentett a kommunista önkényuralom éveiben. Elementáris energiával hatott a passió drámai hangvétele, a tömegjelenetek félelmetes ereje. Itt vált nyilvánvalóvá számomra, amit eddig is sejtettem: Bach zenéje szorosan összefonódik a hittel. A lényegéből marad ki az, aki csak mint zenét hallgatja vagy adja elő.

– Az 1904-ben alakult Lutheránia kórus az évek során a legnevesebb szerzők műveinek megszólaltatásával fohászokodott Istenhez. Ők mutatták be többek közt Szokolay Sándor Gályarab-kantátáját, Pünkösdi énekét, Locarnói motettáját, Luther-kantátáját.

A Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki székhelyén, a Deák téri templomban a zenei életet mindig kiváló muzsikusok irányították. Itt működött hosszú évtizedeken át Zalánfy Aladár (1887-1959) orgonaművész és Weltler Jenő (1909-1992) karnagy is. 1987 óta Kamp Salamon vezeti az ének- és zenekart. Mindhárman Bach életművét állították tevékenységük központjába. Nem véletlenül: hiszen Bach izzó feszültségű zenéje igehirdető, Istent dicsőítő művészet, melynek belső fegyelme, rendje és aránya vigaszt nyújt minden időben.

Felejthetetlen élmény marad mindannyiunk számára a Bornemisza Társaság 35. éves évfordulóján, a Lindengasse-i templomban a Lutheránia előadásában fölcsendült H-moll mise, melynek Sanctus tétele kezdő akkordtömbjei hatására szinte még a mennybolt is megnyílt.

A centenárium alkalmából igaz szeretettel kívánjuk, hogy mindnyájunk örömeire még sokáig énekeljenek az Úrnak, s tegyenek bizonyosságot arról, hogy aki énekel, kétszeresen imádkozik!

Kányádi Sándor:**Fölfeslett metaforák. Egymásba kapaszkodó történetek**

(részlet a költő írásából)

Kereken harminc esztendővel ezelőtt az osztrák PEN Club meghívására Bécsben az erdélyi, pontosabban a romániai magyar költészetről nyílt alkalom beszélni, és akkor költészetünk talán legjellegzetesebb sajátosságát, jobb híján egy magam kreálta-csiholta esztétikai műszóval potenciális szimbolizmusnak neveztem. Olyan lappangó, készenléti jelképiséget értettem s értek ezen, mely csak bizonyos életérzés-frontbetörésekkor szokott kihajolni a költeményből, s ad egészen más, társadalmi töltést, értelmet, sőt szerepet az eladdig szerelmesnek, tájleíró-festőnek érzett-vélt verseknek vagy éppen a kicsik gyönyörködtetésére, szókincsük gazdagítására szánt játékos versikéknek. Azóta saját bőrömmön is tapasztalhattam a készenléteinek is mondható jelképiség jelenvalóságát.

Megértem áradását, hömpölygését, s az utóbbi hat-hét évben láthattam mederbe húzódását. A vers ma nálunk is az, aminek lennie kell, kellene, csak vers. Talán?

Az olvasó már nem keres, nem érez benne, nem érez bele társadalmi, politikai töltést. Egyelőre legalábbis nem. Nincs rá szükség, mint az inséges időkben, amikor se szabad közélet, se szabadnak mondható sajtó nem volt, amikor az írásra, főleg a versre hárult minden nemzeti és társadalmi köztelherviselés, amikor kivált a nemzetiségi létben, itt, Kelet-Közép-Európában a vers volt, biológiai hasonlaltal élve, szellemi életünk egyetlen anyagcsere-lehetősége. Mindent metaforásítanunk kellett, vagy metaforásított maga az olvasó, aki folyton a sorok között, sorok mögött keresgélt. És aki keres, az talál, ahogyan az írás is mondja.

Mosolyogni való példák, esetek jutnak eszembe, ha visszagondolok. Nemcsak a szavak energiáját növelték beleélésükkel az olvasók, de bizonyos szerzőket már-már legendásítottak. Annak aztán minden megnyilvánulására figyeltek, szavait áhítattal adták tovább. Elég volt, ha az a Valaki, akit

(folytatás a 4. oldalon)

Absender: P.b.b.

Ungarischer Seelsorgedienst der
Evangel.Kirche AB in Österreich
A-1060 Wien, Capistrang. 2/15

Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.

Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: 1060 Wien
Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Medieninhaber und Herausgeber: Ungarischer Seelsorgedienst der Evangelischen Kirche A.B. in Österreich
in Zusammenarbeit mit dem Bildungswerk „Péter Bornemisza Gesellschaft“. Alle: A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/1/5877712.

Fax: +43/1/58777124, E-mail: zoltan_ka@yahoo.com. Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
B LZ 11000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW

Kányádi Sándor írásának folytatása az előző oldalról

rendszerint csak a keresztnévén említettek, télvíz idején azt találta mondani, hogy jön a tavasz, máris úgy röppent tovább, hogy a tél már a végét járja, nemsokára itt a Tavasz – és ezt nem akárki mondta. És nyomatéku kacsintottak is hozzá.

Harminc évig egy gyermeklapnál ettem a kenyereim javát, s ahogy mondani szoktam: több évszakot írtam, mint értem. Mi másról lehetett volna tisztességesen írni? Volt hát részem jócskán az imént említett dicsőségben.

Íme egy példa. Valamikor a hetvenes évek legelején egy eldugott erdélyi falu iskolájában történt, hogy a találkozáskor alkalmából rögtönzött kis műsor apró versmondói a megilletődöttségtől bele-belesültek a versekbe. Ezért, hogy önbizalmuk helyreálljon, elmondtunk együtt egy közismert Petőfi-verset, melyről tudtam, hogy mindenki tudja, a jelen lévő felnőttek is, mindenki, aki legalább két-három évet járt iskolába. Utána meg elméjük élességének bizonyítására, fogadást kötöttem velük, hogy háromszori közös elmondással meg tudnak tanulni egy eddig sose hallott, olvasott verset.

Nagy volt az öröm, mert már harmadszorra segítségem nélkül fújták, hogy

*Betemetett a nagy hó
erdőt, mezőt, rétet.
Minden, mint a nagyanyó
haja hófehér lett.
Minden, mint a nagyapó
bajsa hófehér lett,
csak a feketerigó
maradt feketének.*

Nagy Imre rajza a költőről

A fogadást megnyertem. Már a májpestétomos szendvicsnél tartottunk – akkoriban napokig azon éltem, a májpestétom volt a legolcsóbb konzerv, másra nemigen futotta a szerény tanítói, tanári, könyvtárosi fizetésből, mert ők voltak leggyakoribb vendéglátóim, s én sokszor naponta három-négy faluban, iskolában, művelődési hajlékban is szolgáltam –, már a szendvicsnél tartottunk, amikor a fiatal magyar irodalom szakos tanár halkán, mintha konspirálna, azt mondja: – A rigó mégis megmaradt feketének, és meg is fog maradni! Hirtelen nem érttem, mit akar mondani, és kezdtem magyarázni, hogy igen, olyan, mint egy gyermekrajz – később ez is lett a versike címe –, egy fehér lap, azon egy, feketével odarajzolt rigó. Értjük mi, hogy itt miről van szó: a rigó, ha a fene fenét eszik is, megmarad feketének! –

mondta, és biztatóan kacsintott is hozzá, jelezve, hogy tudjuk, amit tudunk. Mit mondtam volna egy szegény szerencsétlen, szegény semmitlen magyartanárnak, nem rendíthettem meg a hitében.

De másnap, amikor egy nagyobb város gyermekkönyvtárában, méghozzá egyik volt egyetemi kollégám, az akkori főkönyvtáros hunyorított a rigóhoz, mondván, hogy azt szereti a verseimben, hogy mindig ott vagyunk, ha csak egy rigó képében is, de mindig ott vagyunk, elnevettem magam. Hiába próbáltam tréfára fordítani, viccel elhessenteni a rigómat. Kinevetett, mondhatod, amit akarsz, mi tudjuk, hogy rólunk van szó. A végén már magam is kezdtem hinni a mi rigóságunkban, de azért annyira nem éltem bele magam, hogy ne humoros történetként meséljem el pár hónappal később egy jugoszláviai magyar társaságban. Jót neveltünk volna, ha egy tudós férfiú, Tito elnök valamikori nemzetiségi minisztere, halálos komolysággal szánkra nem tapasztja a nevetést. Igazuk van, ha jelképet látnak benne, magad is tudat alatt biztosan annak szántad. Ezek után már hiábavaló lett volna minden további magyarázkodás. Bele kellett törődnöm, egyszer s mindenkorra, hogy fű, fa, virág, bokor, tél, tavasz, nyár, ősz, egyszóval minden évszak, minden növény, állat és madár jelképpé válik a versben. Ez volt a helyzet, a vers helyzet. Amennyire mulatságos, annyira szomorú is.